

Tidigt uttag av pension i placeringssyfte

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Analysavdelningen
Erik Ferm

Tidigt uttag av pension i placeringssyfte

Tidigt uttag av allmän pension i placeringssyfte i korthet:

Pensionsmyndigheten avråder från tidigt uttag av pension i spekulationssyfte. För att det ska vara en lönsam affär att ta ut pensionen från 61 år krävs i många fall en avkastning på 7 procent per år vid en genomsnittlig livslängd.¹

Om syftet med ett tidigt uttag av inkomstpensionen är att skydda efterlevande bör du först se över hela ditt skydd och vilket behov som finns. I många fall kan en livförsäkring vara ett billigare och bättre alternativ jämfört med ett tidigt uttag.

Om det tidiga uttaget beror på att du vill ha en högre pension under dina första år som pensionär, utan någon förväntan om högre avkastning, kan uttaget vara motiverat men se till att välja en sparform med låga avgifter. Det är dock viktigt att vara medveten om att du kommer få en lägre pension per månad senare i pensionärlivet. Det innebär också att du sannolikt får mindre i total pension under en genomsnittlig livstid än vad du annars hade fått. Det är därför viktigt att du tar reda på hur beslutet påverkar din pension långsiktigt.

Fördelar:

- Egen disponering av kapitalet och möjlighet till högre inkomst under de första åren som pensionär
- Det placerade kapitalet kan ärvas av efterlevande

Nackdelar:

- Ger för de allra flesta en lägre total pension under åren som pensionär
- Placeringen av pensionskapitalet kan innebära dyra avgifter, speciellt inom kapitalförsäkringar
- Skatteeffekter
  - Högre skatt på pension som tas ut före 66 års ålder
  - Högre skatt om den totala inkomsten hamnar över brytpunkten för statlig inkomstskatt (37 675 kronor per månad år 2017)
- Påverkar och minskar andra ersättningar, till exempel A-kassa

---

¹ Beräkningen är gjord utifrån ett typfall under antagandet att det tidiga uttaget sparas fram till 65 år och sedan utbetalas under 10 år. Tillgångarna påverkar rätten till bostadstillägg. Om individen konsumerar upp hela eller delar av det tidiga uttaget och därmed får rätt till bostadstillägg för tiden efter 65 år kan ett tidigt uttag ge mer total disponibel inkomst under en genomsnittlig livslängd. Om utbetalningen sker under 20 år eller längre krävs en lägre avkastning för att ett tidigt uttag ska löna sig vid en genomsnittlig livslängd, men det innebär också att ökningen i inkomst per månad blir marginell.

2017-01-19

Övriga faktorer som påverkar utfallet av ett tidigt uttag av allmän pension i placeringssyfte:

- Den egna livslängden
- Värdeutvecklingen på investerat kapital

Bakgrund och syfte

Många individer har funderingar över när det är lämpligast att börja ta ut den allmänna pensionen. Vissa väljer att påbörja uttaget redan vid 61 år medan andra väntar med uttag till 65 år eller senare. Den egna livssituationen blir avgörande för vilken tidpunkt man väljer. Många upplever svårigheter med att bestämma sig då det finns en hel rad aspekter att ta hänsyn till.

Det finns företag som i vissa fall ger rådet att börja ta ut den allmänna pensionen från 61 års ålder samtidigt som man fortsätter att arbeta. Pensionsmyndigheten får många frågor från individer som valt att ta ut sin pension tidigt och placerat den eller som fått rådet att göra det.

Syftet med denna vägledning är att bidra med ökad kunskap kring vad ett tidigt uttag av den allmänna pensionen för att placera pengarna innebär. Vägledningen är en uppdatering av den som Pensionsmyndigheten publicerade i samma ämne 2015.

Rådgivning – konceptet tidigt uttag

De som ger rådet att ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den är ofta förmedlare eller försäkringsbolag. Förmedlare har generellt inga egna finansiella produkter utan säljer andra bolags försäkringar och finansiella produkter mot provision, det vill säga mot ersättning från bolagen. Dessa rådgivare är privata företag som drivs i vinstsyfte. Deras verksamhet är inte en del av den allmänna pensionen och har därför ingenting med Pensionsmyndigheten att göra. Den som får råd om placeringar bör ha ett kritiskt förhållningssätt och be om en kalkyl som visar samtliga kostnader som tas ut och vad den förväntade pensionen blir efter alla avgifter.

Upplägget i dessa fall är ett koncept som innebär att den allmänna pensionen tas ut månadsvis från 61 års ålder och placeras i en kapitalförsäkring, eller i en annan sparform, med förhoppningen att pengarna ska växa till den tidpunkt då utbetalning sker. Individen fortsätter att jobba, vanligtvis till 65 års ålder. Har placeringen skett i en kapitalförsäkring betalas den vanligen ut från 65 års ålder under en begränsad tid, i många fall i fem eller tio år. Även med placering i till exempel ett investeringssparkonto kan utbetalningen ske månadsvis under en begränsad tid.

Rådet att ta ut den allmänna pensionen månadsvis från 61 års ålder för att placera den och vid 65 års ålder ta ut den i en annan form fordrar en omfattande analys. Detta eftersom rådet avser ett byte av en viss tillgång (den allmänna pensionen) till en annan form av finansiell placering. Rådgivningsföretaget måste ha tillstånd för sin verksamhet, tillståndet ges av Finansinspektionen. På Finansinspektionens webbplats www.fi.se kan man ta reda på om företaget har ett sådant tillstånd. Det finns en omfattande reglering av hur rådgivningen ska gå till samt vilka kompetenskrav som ställs på rådgivarna. De ska även dokumentera råd som ges och man har rätt att ta del

2017-01-19

av den dokumentation som görs samband med rådgivningen. Om man inte är nöjd med rådgivarens kompetens kan man anmäla företaget till Finansinspektionen.

Kostnader för en kapitalförsäkring

Kapitalförsäkring är den sparform som ofta rekommenderas för placering av ett tidigt uttag av allmän pension. Pengarna är inte låsta, det kan dock utgå en avgift om man vill ta ut pengarna under de första åren innan försäkringen börjar betalas ut.

Kapitalet kan placeras på olika sätt. Ett placeringsalternativ är fondförsäkring där man själv väljer mellan ett antal fonder som försäkringsbolaget erbjuder. Ett annat placeringsalternativ är traditionell försäkring där försäkringsbolaget placerar kapitalet i olika tillgångsslag som räntebärande värdepapper, aktier och fastigheter. Bolaget ger då en garanti i form av en garanterad ränta på insatta pengar. Eftersom det dras avkastningsskatt och avgifter från försäkringen så blir dock den garanterade räntan i praktiken lägre. Lyckas försäkringsbolaget få en högre avkastning än den garanterade räntan redovisas en andel av denna avkastning på värdebeskedet som återbäring/överskott. Återbäringen är inte garanterad utan kan minska eller till och med helt försvinna.

Kapitalförsäkringar är ofta förknippade med avgifter. Det är vanligt med en fast årlig avgift och en procentuell årlig avgift som tas ut på det totala sparbeloppet. Förvaltningsavgifter för de tillgångar, till exempel fonder, som förvaras i kapitalförsäkringen tillkommer också. Tillgångar som förvaras i en kapitalförsäkring schablonbeskattas. För 2017 är skatten som tas ut, oavsett om värdet ökar eller minskar 0,375 procent². Kapitalunderlaget för beräkning av schablonskatten (avkastningsskatten) är kapitalförsäkringens värde vid ingången av året adderat med insättningarna under året. Insättningar under andra halvan av året tas dock bara upp till halva värdet.

Kostnader för investeringssparkonto

Det förekommer också rekommendationer att placera det tidiga pensionsuttaget på ett investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto är en billigare och enklare sparform än kapitalförsäkringen men rådgivaren som placerar kapitalet från det tidiga uttaget tar ofta ut en procentuell förmedlingsavgift. Rådgivaren får dessutom ofta en marknadsförings- och distributionsersättning både från de bolag de marknadsför och för de placeringar rådgivningen leder till. Placeringarna kan göras i såväl aktier, fonder som andra värdepapper och precis som inom kapitalförsäkringen är det viktigt att vara uppmärksam på vilka förvaltningsavgifter som förekommer för placeringarna. Ett investeringssparkonto schablonbeskattas precis som en kapitalförsäkring. För 2017 är skatten som tas ut, oavsett om värdet ökar eller minskar 0,375 procent.

---

² Tillgångar som förvaras i en kapitalförsäkring eller på ett investeringssparkonto schablonbeskattas. Schablonavkastningen beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan per den 30 november ökad med 0,75 procentenheter, dock som lägst till 1,25 procent. För 2017 innebär det en statslåneränta på 0,27 procent per den 30 november 2016 ökad med 0,75 procent, vilket är lägre än golvet. Schablonavkastningen uppgår därför till 1,25 procent. Schablonavkastningen beskattas i inkomstlaget kapital med 30 procent.

2017-01-19

Aspekter att tänka på

Det finns skäl att noga sätta sig in i upplägget innan man bestämmer sig för ett tidigt uttag av pension och placerar kapitalet. Här nedan följer några aspekter man bör tänka på:

Risk för en lägre pension

Ett tidigt uttag av pensionen minskar storleken på din allmänna pension resten av livet. Det beror på att pensionen som du tjänat in ska betalas ut under fler år. Genom att göra en pensionsprognos med verktyget Minpension.se kan du skaffa dig en bild av hur mycket lägre din pension blir om du tar ut den tidigare.

Avkastningen i sparformen kan variera och det är inte säkert att du får den värdeutveckling som du eller rådgivaren räknat med. Det gäller särskilt vid en svag eller negativ börsutveckling samtidigt som din pension är placerad i aktiefonder eller andra riskfyllda tillgångar.

Ersättning från en kapitalförsäkring betalas i många fall ut under en begränsad tid, till exempel under fem eller tio år. När utbetalningen upphör blir din pension lägre under resten av livet. Ett tips kan vara att be om exempel på hur din ekonomi kommer att se ut efter 75 års ålder och åren därefter för att få en bättre uppfattning om vad det innebär.

Skatteeffekter

Skatteeffekterna kan göra det ofördelaktigt att ta ut inkomstpensionen vid 61 och placera den. Tar du ut pension och samtidigt fortsätter att jobba innebär det i princip att du har dubbla löner. Om din inkomst av arbete och den pension du tar ut tillsammans blir mer än 37 675 kronor per månad (gäller år 2017), måste du förutom kommunal skatt även betala statlig skatt.

Du får betala högre skatt på pensionen när du tar ut den tidigare. Det beror på att du från ditt 66:e levnadsår får ett s.k. *förhöjt grundavdrag* som tillägg till grundavdraget. Det innebär alltså att skatten på pensionen blir högre om du tar ut den tidigt för att investera den.

För dig som driver enskild verksamhet kan det dock vara lönsamt att ta ut hela den allmänna pensionen från 61års ålder. Det beror på att egenavgifterna sänks från 28,97 procent till 10,21 procent och därmed bara utgörs av ålderspensionsavgift³.

På Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se kan du få mer information om skatter.

Ersättningar kan påverkas

Ett tidigt uttag av pensionen med placering i kapitalförsäkring innebär att du får en högre inkomst under några år. Det innebär också att din förmögenhet ökar. Om du har inkomstprövade ersättningar kan dessa påverkas av pensionsuttaget. Din ökade inkomst och förmögenhet kan också innebära att ersättningar du eller din partner

---

³ Sänkningen gäller om hela den allmänna pensionen tas ut under hela inkomståret januari – december.

2017-01-19

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

skulle haft rätt till i framtiden reduceras eller uteblir. Nedan listas några ersättningar som kan påverkas av ett tidigt uttag av allmän pension.

A-kassa

Om du har ersättning från A-kassan, eller riskerar att få det före 65 års ålder, så blir den lägre om du börjar ta ut allmän pension. Ersättningsnivån i a-kassan sjunker då i många fall till 65 procent och ersättningen minskas dessutom med det belopp du tar ut i pension. Sänkningen gäller även om uttaget av allmän pension avbryts.

Bostadstillägg

Bostadstillägg är ett skattefritt tillägg som du kan ansöka om som pensionär hos Pensionsmyndigheten om du har låg pension. För att kunna få bostadstillägg ska du vara över 65 år och ta ut hela din allmänna pension. En enkel tumregel är att du kan ha rätt till bostadstillägg om du har lägre inkomst än 13 000 kronor efter skatt som ensamstående eller 9 000 kronor efter skatt som gift eller sammanboende. Det gäller om du har låg förmögenhet eller ingen förmögenhet alls.

Ett tidigt uttag av pensionen med placering i kapitalförsäkring eller i annan sparform kan göra att det bostadstillägg du eller din partner skulle haft rätt till från 65 års ålder minskar eller uteblir helt. Det beror på att rätten till bostadstillägget kan påverkas om du har ett sparat kapital⁴. Om du inte placerat det tidiga uttaget utan istället konsumerat upp hela eller delar av pensionspengarna kan dock ett tidigt uttag ge mer total disponibel inkomst under en genomsnittlig livslängd på grund av bostadstillägget.

Änkepension

Kvinnor som var gifta innan 1990 kan i vissa fall ha rätt till änkepension. Om du har änkepension minskar den när du tar ut allmän pension. Tar du ut pensionen före 65 års ålder minskar ofta utbetalningen från änkepensionen kraftigt, ersättningen kan då i många fall halveras eller reduceras ännu mer. Vid 65 års ålder påverkas änkepensionen oavsett om du börjar ta ut din allmänna pension eller inte och upphör då helt för de allra flesta.

Livslängdens betydelse

Att ta ut din pension tidigt och placera pengarna är ett kalkylerande med hur länge du tror att du kommer att leva. Det kan löna sig att ta ut pensionen tidigt om du tror att du inte kommer att leva så länge, medan det är en sämre affär om du lever länge. Se dock över vilka kostnader din valda sparform för med sig och välj en billig sparform. Se också över hur dina kommande tjänstepensionsutbetalningar ser ut. En del tjänstepensioner upphör redan vid 70 års ålder. Det är därför särskilt viktigt att ta reda på hur din ekonomi ser ut när du fyllt 70 år och åren därefter. Var också medveten om att vi lever allt längre och att risken är stor att du underskattar din egen livslängd.

---

⁴ Tillgångar över 100 000 kronor (för ogifta) och 200 000 (för makar) reducerar bostadstillägget

Kostnad för förmedlingen och förvaltningen

Kostnader förekommer både genom avgifter för placeringsråden liksom kostnader för förvaltningen. Avgiften, eller courtaget, för en placering kan ofta uppgå till 2 procent⁵ av pensionspengarna som investeras. Utöver det kan förmedlaren få en marknadsförings- och distributionsersättning på till exempel 0,5 procent per år⁶ för de finansiella instrument pengarna placeras i samt en liknande ersättning från de bolag de marknadsför och vars produkter de erbjuder. Ibland förekommer också fond-i-fond lösningar som gör att den faktiska totala kostnaden blir svår att överblicka.

Inom kapitalförsäkringar görs ofta flera avgiftsuttag, både fasta årliga avgifter och procentuella årliga avgifter som tas ut på det totala sparbeloppet. Totalt kan även det innebära ett årligt avgiftsuttag på två procent av kapitalet eller mer.

Det är klokt att ta reda på vilka avgifter som tas ut och hur de påverkar de framtida utbetalningarna från försäkringen. Be om en kalkyl som visar samtliga avgifter som tas ut och vad den förväntade avkastningen blir efter alla avgifter. För till exempel en kapitalförsäkring går uppgifterna att hitta i faktabladet, den rörliga avgiften kallas ofta "Kapitalavgift" och den fasta årliga avgiften kallas ofta "Fast avgift". Avgiften för förvaltning i fonder brukar listas separat, till exempel som "Förvaltningskostnad" eller "Årlig avgift fondförvaltning" eller liknande. Ofta uppgår de sammanlagda kostnaderna för placeringen och förvaltningen av ett tidigt uttag till 50 000 kronor eller mer.⁷

Det finns olika sparformer att välja mellan om du vill placera dina månatliga utbetalningar av allmän pension. Den risk du är beredd att ta i sparandet har betydelse för vilken sparform som passar dig bäst liksom hur länge du ska placera pengarna. Alternativa sparformer med lägre avgifter kan till exempel vara direktsparande i fonder eller sparande på konto hos bank eller kreditmarknadsbolag. Det kan vara en god idé att jämföra några olika sparformer innan du bestämmer dig för att skriva på ett avtal om placering av din allmänna pension.

Skydd till efterlevande

Det är klokt att skaffa sig en bild av de totala ersättningar som betalas ut till din familj vid dödsfall. Då kan du lättare bilda dig en uppfattning om vilka behov du och din familj har. Efterlevandeskydd innebär ofta en kostnad i form av en lägre framtida pension så välj bort det skydd du inte behöver.

Den allmänna pensionen består av inkomstpension och premiepension. Det finns inget efterlevandeskydd för inkomstpensionen. Vid dödsfall fördelas inkomstpension till

---

⁵ I exemplet med ett förtida uttag från 61 år och en månadslön på 31 000 kronor innebär ett courtage på 2 procent en kostnad på ungefär 6 000 kronor.

⁶ I exemplet med ett förtida uttag från 61 år och en månadslön på 31 000 kronor blir kostnaden fram till 65 år ungefär 4 000 kronor givet en årlig avkastning på 6 procent. Kostnaden fortsätter även under pågående utbetalning och vid en utbetalningsperiod på 10 år och samma avkastningsantagande blir kostnaden 12 000 kronor.

⁷ Kostnaden avser avgifter och/eller courtage hos förmedlare samt en årlig fondavgift på 1,5 procent.

2017-01-19

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

personer i samma årskull genom en procentsats på pensionsbehållningen⁸. Inom premiepensionen finns möjlighet att teckna ett efterlevandeskydd i samband med att du börjar ta ut den. Dina efterlevande kan ha rätt till andra ersättningar inom den allmänna pensionen, omställningspension, barnpension eller änkepension. I de flesta tjänstepensioner ingår även någon form av efterlevandeskydd, både i form av en månatlig ersättning och i form av ett engångsbelopp som betalas ut till din familj vid dödsfall.

Pensionsmyndigheten och ditt tjänstepensionsbolag kan svara på hur det ser ut just för dig. Har du behov av extra efterlevandeskydd finns flera möjligheter, ett alternativ kan till exempel vara att teckna en grupplivförsäkring via din arbetsgivare eller fackförbund.

Det kapital som placeras i en kapitalförsäkring kan skyddas av ett återbetalningsskydd. Det innebär att de pengar som betalats in i försäkringen betalas ut till förmånstagare om du skulle avlida. I en kapitalförsäkring kan du som försäkrad själv ange förmånstagare och styra vem som ska få pengarna vid dödsfall. Det skiljer sig åt till exempel från andra sparformer, till exempel kontosparande, direktsparande i fonder eller sparande på ett Investeringsparkonto (ISK) där den vanliga arvsordningen⁹ gäller vid dödsfall.

---

⁸ Vid uttag av inkomstpension blir pensionsbehållningen noll kronor och pensionsbehållningen fylls endast på av eventuella nya pensionsrätter. Arvsvinsterna minskar därför efter uttag av inkomstpension.

⁹Arvsordningen delas in i tre olika klasser. I första arvsklassen ärver efterlevande maka, make eller registrerad partner och därefter bröstarvingar (barn, barnbarn, och så vidare, i rakt nedstigande led). Särkullbarn ärver dock före efterlevande maka, make eller registrerad partner. Saknas arvinge i första arvsklassen ärver arvingar i andra arvsklassen (föräldrar, syskon). Saknas arvinge i första och andra arvsklassen ärver arvingar i tredje arvsklassen (mor- och farföräldrar, farbröder, fastrar, morbröder, mosttrar).

Exemplet Susanne

Susanne överväger att ta ut sin allmänna pension och placera den i en kapitalförsäkring från 61 års ålder. Försäkringsupplägget hon blivit erbjuden är en kapitalförsäkring där pensionen placeras i aktiefonder.¹⁰ Upplägget går ut på att Susanne fortsätter arbeta till 65 års ålder och sedan tar ut pensionen från försäkringen under 10 år. Susanne är 60 år och har arbetat på företag med kollektivavtal sedan 23 års ålder. Hon har en lön på 31 000 kronor i månaden.

Upplägget innebär att Susannes totala månatliga pension efter skatt blir cirka 1 100 kronor högre mellan 65-75 års ålder jämfört med ett pensionsuttag från 65 års ålder. Från 75 års ålder blir pensionen cirka 1 500 kronor lägre än vid uttag från 65 års ålder.¹¹

	Uttag 65 år	Uttag 61 år och placering
Pension 65-75 år	cirka 13 400 kr/mån	cirka 14 500 kr/mån
Pension 75 år -	cirka 13 400 kr/mån	cirka 11 900 kr/mån

Om Susanne antas leva till 86 års ålder¹² behöver den årliga värdeutvecklingen i kapitalförsäkringen vara cirka 7 procent¹³ eller högre för att det ska vara lönsamt att ta ut pensionen i förtid jämfört med att vänta med pensionsuttaget till 65 års ålder. Som en jämförelse har den historiska värdeutvecklingen på aktier över tid varit cirka 6 procent per år¹⁴. Under den senaste tioårsperioden har värdeutvecklingen på aktier varit cirka 4,5 procent per år.¹⁵ Värdeutvecklingen på aktier har varierat kraftigt under olika tioårsperioder, från över 20 procent per år till negativa tal under vissa perioder.

Ju längre Susanne lever desto mindre lönsamt blir det att göra ett tidigt uttag av pensionen. Nedan listas vilken årlig värdeutveckling som krävs i placeringen enligt exemplet ovan för att Susanne inte ska förlora på ett tidigt uttag, givet olika livslängder.

Årlig real värdeutveckling	Livslängd
2%	79 år
4%	81 år
6%	84 år
8%	87 år
10 %	90 år

¹⁰ I beräkningarna antas kapitalavgiften i försäkringen (inklusive avkastningsskatt) vara 1 procent per år. Förvaltningsavgifterna för fonderna antas i snitt vara 1 procent per år. Hänsyn har inte tagits till eventuella fasta avgifter inom försäkringen. I beräkningen har hänsyn tagits till att Susannes inkomst mellan 61 och 65 års ålder kommer att överstiga gränsen för statlig inkomstskatt.

¹¹ I beräkningen har den årliga reala avkastningen inom kapitalförsäkringen antagits vara 3,9 %. Lönetillväxten har antagits vara 1,8 procent. Beloppen avser pension efter skatt.

¹² Medellivslängden för de som har uppnått 65 års ålder.

¹³ Årlig real avkastning efter avgiftsuttag.

¹⁴ Genomsnittlig årlig real global aktieavkastning under 90-årsperioden 1924-2014

¹⁵ Genomsnittlig årlig real global aktieavkastning

2017-01-19

Checklista – Tänk på detta innan du tar ut din pension tidigt och placerar kapitalet

Här följer en checklista som kan vara till hjälp innan du bestämmer dig för ett tidigt uttag av pensionen.

Först och främst bör du fundera på skälet till att ta ut pensionen tidigt. Ta inte ut pensionen i syfte att spekulera med pengarna. Var medveten om du kan göra ett tidigt uttag utan rådgivare eller mellanhänder och att pengarna kan placeras i en billig sparform.

Om det tidiga uttaget beror på att du vill ha en högre pension under dina första år som pensionär, utan någon förväntan om högre avkastning, kan uttaget vara motiverat. Det kommer dock sannolikt leda till att du får en mindre total pension utbetald under hela din livstid.

Om anledningen till att du tar ut pensionen tidigt är att skydda dina efterlevande bör du först se över vilka efterlevandeskydd du redan har. Ofta är en livförsäkring ett billigare och bättre alternativ jämfört med att ta ut pensionen tidigt och spara den.

- Var särskilt uppmärksam vid tidigt uttag av pensionen i dessa fall:
  - Om du har änkepension (Kontakta Pensionsmyndigheten för mer information)
  - Om du är eller riskerar att bli arbetslös (Kontakta din A-kassa för mer information)
  - Om din inkomst av arbete och pension tillsammans blir mer än 37 675 kronor per månad (gäller år 2017) (Kontakta Skatteverket för mer information)
  - Om du eller din partner har andra inkomstprövade ersättningar som kan påverkas av pensionsinkomsten, till exempel bostadstillägg kopplat till sjukersättning från Försäkringskassan (Kontakta utbetalaren av ersättningen för mer information)
  - Om du eller din partner kan ha rätt till bostadstillägg från Pensionsmyndigheten från 65 års ålder (Kontakta Pensionsmyndigheten för mer information)
- Undersök alternativ och jämför några olika sparformer om du vill ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den. Sparformer med låga avgifter kan till exempel vara direktsparende i fonder, sparande i fonder på ett investeringssparkonto (ISK) eller sparande på konto hos bank eller kreditmarknadsbolag. Tänk på att även själva rådgivningen och placeringen av pensionspengarna kan medföra en avgift.

2017-01-19

- Be att få följande beräkningar av rådgivaren så att du enklare kan förstå hur ett tidigt uttag av pensionen kan påverka din framtida pension:
  - Exempel på hur pensionen påverkas på lång sikt av ett tidigt pensionsuttag, till exempel efter 70 års ålder och åren därefter.
  - Kalkyl där det framgår vilka avgifter som tas ut för att förvalta pengarna och där hänsyn har tagits till avgiftsuttaget i prognosen.
  - Exempel på hur din framtida pension påverkas vid en negativ utveckling på börsen.

